

'Ermeniler Türkiye sivil toplumuna güvenmeli'

Ermeni diasporasının tartışıldığı birinci açık oturum hararetli tartışmalara sahne oldu.

Dizi / 09/07/2009

İnkârcılığın önlenmesi için Ermenilerin iç dinamiğe, yani Türkiye sivil toplumuna güvenmesinin en sağlam yol olduğunu düşünürüm. Çünkü ancak bu sivil toplumdur ki Türkiye halkına tarihsel gerçekleri öğretebilir

(Baskın Oran'ın açık oturumdaki konuşması devam ediyor)

İnkârcılığın tarihsel ve diğer nedenleri

Bunlara girmeden önce şunu söylemek isterim: Bu sayacağım nedenler her iki tarafın da bilinçli veya bilinçsiz işbirliğiyle yürüyor. Yani her iki tarafın aşırıları bunları sürdürerek birbirini memeden sütle besliyor.

* ASALA cinayetleri ve Ermenilerin bunları kınamaya yanaşmamaları. 1973-85 arasındaki bu cinayetler Türkiye'de çok büyük tepki yarattı. Çünkü tekrar söylüyorum inanın veya inanmayın, kimsenin Ermeni meselesinden haberi yoktu ve haberi olan da sizin bildiğinizin tersini biliyordu. Diğer yandan, öldürülen bu diplomatlar masumdu; inkârcı devletin memuru olmaları öldürülmeleri için bir sebep doğurmuyordu.

* ‘Ermenistan’ın Bağımsızlığına İlişkin Bildiri’de Türkiye’nin doğu illerini kastederek kullanılan ‘Batı Ermenistan’ terimi. Biliyorum, 1990’daki bu bildiriden sonra 1991’de çıkan asıl Bağımsızlık Bildirisi’nde bu terim yoktu. Anayasaya da ne bu terim sokuldu, ne Soykırım terimi. Ayrıca, kaç kere Ermenistan yetkilileri toprak talepleri olmadığını belirtti. Ama bu türden şeyler sürekli üretiliyor ve unutulmuyor. Bugün Türkiye’de bir sürü insan “Ermenistan bizim doğu sınırımızı tanımıyor, bizden toprak istiyor” huzursuzluğu içinde. Bu da inkârcılığı mükemmelen besliyor.

* Dağlık Karabağ’ın, ve daha da önemlisi, onun ötesindeki Azerbaycan topraklarının işgali.

* Üç T’nin birbirini izleyeceği endişesi: Tanıma, Tazminat, Toprak. Birçok Türk ulusalcısı özellikle bu üçüncüsüne hiç inanmadığı halde bunu bol bol kullanıyor. Ermeni aşırıların büyük yardımıyla, tabii.

* ‘Soykırım’ kelimesi. Bu bir tek kelimenin her iki taraf üzerinde birden yaptığı psikolojik etki inanılır gibi değil.

Kördüğüm noktası: Soykırım terimi

Daha önce de söyledim, Türkiye’de bu kelime sadece Yahudilerle ilgili sayıldığı için “Senin deden Naziydi” izlenimi uyandırıyor ve büyük tepki doğuruyor.

Terimin Ermeniler nezdinde yaptığı psikolojik etki ise bambaşka. Israrla kullanmak için birçok sebep görüyorlar:

* Üçüncü devletler nezdinde etki yapmayı kolaylaştırıyor,

* 3 T’nin bir gün gelip gerçekleşeceği umudunu yaratıyor,

* İnkârcılığın bu kadar katı olduğu bir ortamda Ermenilere muazzam psikolojik tatmin sağlıyor; bir tür intikam,

* Bu terim Ermeni kimliğinin belkemiğini oluşturuyor. Bu acı, onların yerleştikleri Hıristiyan ülkelerde (Fransa, ABD, vb.) asimile olmalarını önüyor. Kimliklerini canlı tutuyor. Buna sosyal psikolojide ‘chosen trauma’ denir. Seçilmiş Travma. Acı sayesinde birbirine tutunmak. Bu koşullar altında Soykırım kelimesi bir yandan Ermenilerin acılarını uyandırıyor, bir yandan da Türkiye’deki inkârcılığı besliyor.

Diğer yandan, bu terimin kabulünün tazminat ve toprak açısından hiçbir hukuksal ve cezai sonucu yok. Buna, dediğim gibi, son da geleceğim.

Tek güvence: Sivil toplum

Bu durumda, inkârcılığın önlenmesi için Ermenilerin iç dinamiğe, yani Türkiye sivil toplumuna güvenmesinin en sağlam yol olduğunu düşünürüm. Çünkü ancak bu sivil toplumdur ki Türkiye halkına tarihsel gerçekleri öğretebilir. Bunun dışındaki tüm ‘çözüm’ler dış dinamikten geldikleri için tepki yaratıcı olacaklar. Devlet katındaki inkârcılığı ve buna destek veren halk inkârcılığını güçlendirmekten başka işe yaramayacaklar.

Ama, kabul ediyorum, bunları kabul etmeniz zor. En azından bu atmosfer şu anda sizlerden çok uzak. Ne söylesem sizleri ikna etmeyecek.

Bakınız, belki şöyle söylersem anlatabilirim: Türkiye’de sivil toplum bu meselede gerçeği Ermeni diasporasının yayınlarından öğrendi. Mesela ben 45 yaşımdan sonra öğrendim.

Tamam. Ama şu andaki aşırılıklar (overdoing) yapana zararlı hale geldi çünkü uzmanlık konusu azınlıklar olan insan hakları savunucusu ben bile tepki duyuyorum.

Bu konuda ‘aşırılık’la neyi kastediyorum? Bazı Ermenilerin ‘inkârcı’ terimine verdikleri anlamı kastediyorum. Bu tanım şöyle: “İnkârcı, 1915’te cereyan eden olayları Soykırım’dan başka herhangi bir terimle adlandırmaya kalkan kişi veya kurum”. Oysa benim ve arkadaşlarım için ‘inkârcı’nın anlamı şudur: “İnkârcı, Osmanlı Ermenilerinin 1915’te İttihatçılar tarafından Anadolu’dan etno-dinsel temizliğe tabi tutulduklarını reddeden kişi veya kurumdur.”

Bu aşırılığın sonuçlarını size yeterince anlatabilmek için iki önemli örnek vereyim. Biri Türklerden, öbürü Ermenilerden.

‘Yukarıdan’ ve ‘dışarıdan’ devrim 1 kere yapılır

Türklerden örnek: Türkiye’de Kemalistler 1923’ten itibaren yaptıkları ‘yukarıdan’ devrimle tembel iç dinamikleri tetiklediler ve Fransız tipi laik bir Cumhuriyet kurdular.

Zamanla, Türk Ordusu devrimin yeterince hızlı gitmediğine ve hatta tehlikeye girdiğine karar verdi ve onu sağlamlaştırmak için arka arkaya üç askerî darbe yaptığı gibi iki de askerî müdahalede bulundu.

Halbuki, yukarıdan devrim ancak

1 kere yapılabilir. Her on yılda bir yapılırsa hem tetiklemek istediği iç dinamiğin gidişini bozar, hem kendisi yozlaşır, hem de bizzat kendi karşıtını yaratır. Nitekim bu darbe ve müdahaleler her seferinde kitlelerin sert tepkisine yol açtı. Bunların her birinden sonra yapılan seçimde, bastırılmak istenen parti başa geldi.

Gelelim Ermenilerden örneğe: ‘Dışarıdan’ devrim de özellikle böyledir. Bir defa yapılır. İç dinamikleri tetikledikten sonra devam etmeye kalkarsanız kendi tepkinizi kendiniz yaratırsınız. Yukarıda da söyledim: Şimdi ‘inkârcı’ terimini böyle tanımladığı için diaspora kendi yarattığını kendi yıkıyor. Üniversitede ‘diyalektik’ diye öğrendiğimiz şey de bundan ibaret zaten. Şunlar oluyor:

* Soykırım kelimesinin dua gibi sürekli kullanılması Türkiye insanının tarihsel gerçeği okumasını imkânsızlaştırıyor,

* Bilmiyorum farkında mısınız ama, tek bir kelime üzerine bu kadar ısrar hem Türkleri hem Ermenileri fena halde aşağılıyor:

* Bu halklardan biri bu kelimeyi duyarsa kulaklarını tıkıyor, diğeri bu kelimeyi duymazsa kulaklarını tıkıyor.

* Bu iki halkın her biri her yılın aynı günü gözlerini ABD Başkanı’nın dudaklarına kilitliyor.

* Bu iki onurlu halk aynı kutsal kelimenin esiri olmuş vaziyette. Ben bunu her ikisi için de fevkalade aşağılayıcı buluyorum.

- Özetin özeti:

* Bu durum Türklerin inkârcılığından besleniyor,

* Bu durum Türklerin inkârcılığını besliyor.

YARIN: Evet sayın Oran dedeleriniz Nazi idi